

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Назва освітнього компоненту <i>Нормативний/вибірковий</i>	Економіка та управління корпораціями вибірковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр Економіка та бізнес
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025/ непарний
Науково-педагогічні працівники	
Профайл науково- педагогічних працівників	
Контактний тел.	
Е-mail:	
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру освітніх дистанційних технологій МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://fim.mdpu.org.ua/vybirkovi-osvitni-komponenty-zi-spetsialnosti-2/
Консультації	<i>Очні консультації:</i> згідно з графіком роботи кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Корпорація є особливою формою організації підприємницької діяльності в основі якої є поєднання капіталів в акціонерній формі. Формування ринкових механізмів управління економікою, процеси приватизації привели до появи у нашій країні великої кількості акціонерних товариств. При цьому відчувається нестача кваліфікованих кадрів, здатних керувати як самим акціонерним товариством, так і поведінкою його акціонерів та зацікавлених сторін. Вивчення основ та особливостей економіки та управління корпораціями дозволяє розуміти задачі усіх учасників цих відносин і будувати ефективні моделі управління цими відносинами.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета ОК: формування знань та навичок здійснення ефективного управління корпораціями та контролю; застосування інструментів економічного та організаційного механізмів управління у корпораціях різного типу; здійснення оцінки ефективності корпоративного управління; формування систем стратегічного управління корпораціями.

Завдання: розкриття теоретичних основ управління корпораціями; викладення методики використання базових інструментів економічного та організаційного механізмів корпоративного управління; характеристика особливостей управління розвитком корпорацій.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;
- здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;
- здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин;
- здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;

- здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;
- здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності;
- здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

- знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;
- розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;
- пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;
- усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники⁴
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	30 год.	14 год.	76 год.

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати періодичні контрольні завдання.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК I. Теоретичні основи управління корпораціями						
10	Тема 1. Сутність корпоративного управління	Лекція (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	1-51	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
14	Тема 2. Основні сучасні моделі корпоративного управління	Лекція (4 год.) Практичне заняття(2 год.) Самостійна робота (8 год.)	1-51	тестування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
16	Тема 3. Господарські товариства як об'єкт корпоративного управління	Лекція (4 год.) Практичне заняття(2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-51	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
16	Тема 4. Акціонерні	Лекція (4 год.)	1-51	усне	5	Впродовж першого навчального

	товариства в Україні	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)		опитування, письмовий контроль		семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК II. Реалізація корпоративного управління бізнесу						
16	Тема 5. Управління корпоративним капіталом та відносини власності	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-51	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
16	Тема 6. Органи управління акціонерним товариством та порядок їх роботи	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-51	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
16	Тема 7. Цінні папери та їх роль в корпоративному управлінні	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-51	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
16	Тема 8. Ефективність та якість корпоративного управління	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-51	усне опитування, письмовий контроль	5	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7.2 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Назва теми	Зміст лекції
Тема 1. Сутність корпоративного управління	1.1. Еволюція корпоративної форми організації бізнесу 1.2. Основи формування корпоративних структур 1.3. Різновиди організаційних об'єднань корпоративного типу 1.4. Господарські товариства як організаційно-правова форма підприємництва

Тема 2. Основні сучасні моделі корпоративного управління	2.1. Визначення і зміст категорії «корпоративне управління» 2.2. Моделі корпоративного управління та їх характеристика 2.3. Стандарти корпоративного управління
Тема 3. Господарські товариства як об'єкт корпоративного управління	3.1. Зовнішні та внутрішні структурні елементи корпоративного управління 3.2. Сфери й функції діяльності корпоративних структур
Тема 4. Акціонерні товариства в Україні	4.1. Акціонерна форма підприємницької діяльності 4.2. Загальні збори товариства 4.3. Рада акціонерного товариства (наглядова рада) 4.4. Виконавчий орган (правління) акціонерного товариства 4.5. Ревізійна комісія акціонерного товариства
Тема 5. Управління корпоративним капіталом та відносини власності	5.1. Сутність корпоративного капіталу 5.2. Характеристика цінних паперів АТ 5.3. Форми випуску, типи й категорії акцій 5.4. Дивідендна політика акціонерного товариства 5.5. Аналіз інвестиційної привабливості корпоративних цінних паперів
Тема 6. Органи управління акціонерним товариством та порядок їх роботи	6.1. Характеристика організаційного механізму управління акціонерним товариством та його елементів 6.2. Конфлікт інтересів
Тема 7. Цінні папери та їх роль в корпоративному управлінні	7.1. Фондовий ринок та його інфраструктура 7.2. Фондова біржа і позабіржовий фондовий ринок: поняття, завдання, принципи, функції та організація функціонування 7.3. Структура депозитарної системи й види депозитарної діяльності 7.4. Функції та послуги депозитаріїв, зберігачів, реєстратора 7.5. Порушення щодо порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів та використання інсайдерської інформації
Тема 8. Ефективність та якість корпоративного управління	8.1. Етапи створення системи ефективного корпоративного управління 8.2. Методологія визначення рейтингу

7.3 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
--------------------------	---------------------------

Тема 2. Основні сучасні моделі корпоративного управління Семінарське заняття 2.1. Системи корпоративного управління	Семінар запитань і відповідей
Тема 3. Господарські товариства як об'єкт корпоративного управління Семінарське заняття 3.1. Моделі корпоративного управління	Семінар з виконанням практичних завдань
Тема 4. Акціонерні товариства в Україні Семінарське заняття 4.1. Риси та типи акціонерних товариств	Семінар запитань і відповідей
Тема 5. Управління корпоративним капіталом та відносини власності Семінарське заняття 5.1. Сутність та формування корпоративного капіталу	Семінар з виконанням практичних завдань
Тема 6. Органи управління акціонерним товариством та порядок їх роботи Семінарське заняття 6.1. Загальні збори та наглядова рада акціонерного товариства	Семінар запитань та відповідей
Тема 7. Цінні папери та їх роль в корпоративному управлінні Семінарське заняття 7.1. Сутність та значення цінних паперів в діяльності корпоративних структур	Семінар -дискусія
Тема 8. Ефективність та якість корпоративного управління Семінарське заняття 8.1. Ефективність діяльності корпорації	Семінар з виконанням практичних завдань

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

№з/п	Назви теми
1	Тема 1. Сутність корпоративного управління 1.1. Сутність та природа корпоративного управління 1.2. Типи корпоративних структур
2	Тема 2. Основні сучасні моделі корпоративного управління 2.2. Моделі корпоративного управління

3	Тема 3. Господарські товариства як об'єкт корпоративного управління 3.2. Типи товариств та особливості їх управління
4	Тема 4. Акціонерні товариства в Україні 4.2. Особливості функціонування акціонерних товариств
5	Тема 5. Управління корпоративним капіталом та відносини власності 5.2. Вплив відносин власності на корпоративний капітал
6	Тема 6. Органи управління акціонерним товариством та порядок їх роботи 6.2. Виконавчі органи акціонерного товариств
7	Тема 7. Цінні папери та їх роль в корпоративному управлінні 7.2. Види цінних паперів та їх використання в діяльності корпоративних структур
8	Тема 8. Ефективність та якість корпоративного управління 8.2. Оцінка ефективності корпоративного управління

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з курсу проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок (X_{cp}) за діяльність здобувача вищої освіти на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки (X_{cp}) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{cp}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача вищої освіти на всіх заняттях $X_{cp} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) здобувачем вищої освіти отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p>
--	--

	<p>Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з освітнього компоненту (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач вищої освіти здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв’язків і формулювання висновків.</p>

	<p>«2» –здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувач вищої освіти, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даного освітнього компоненту.</p> <p>Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю.</p>

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Лопушинська О., Коцага Е. Характеристика основних проблем управління підприємством. Розвиток форм і методів сучасного менеджменту в умовах глобалізації: Матеріали 8-ї Наук.-практ. Інтернет-конф. Дніпро, 2-6.11.2020. Том 1. Дніпро: Поліграфічний відділ ДДАЕУ, 2020. С. 36-39.
2. Лопушинська О. В., Пасічник Є. О. Проблеми менеджменту інноваційного розвитку агропромислових підприємств України. Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (27 жовт. 2020 р.)/відп. ред. О. М. Полінкевич, Л. В. Шостак. Електрон. дані. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2020. С. 281-282.
3. Беляневич О. А. Про захист прав суб'єктів корпоративного управління. Актуальні проблеми приватного права : матеріали наук.-практ. конф., Харків, 14 лют. 2018 р. Харків, 2018. С. 38–40.
4. Конституція України від| 28.06.1996 р. Відомості Верх. Ради України. 1996.
5. Господарський кодекс України Х.: ТОВ “Одиссей”, 2004. 232 с.

6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. Офіційний вісник України. 2003. № 11. 461 с.
7. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
8. Про цінні папери та фондову біржу: Закон України від 18 червня 1991 р. № 1201-12-ВР. Відомості Верх. Ради України. 1991. № 52.
9. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні. Закон України від 15.03.2006. № 3541-IV-ВР. Відомості Верх. Ради України. 2006. № 42.
10. Про приватизацію державного майна: Закон України від 04.03.1992 р. № 2164-XII – ВР. Відомості Верх. Ради України. 1992. № 24.
11. Про приватизаційні папери: Закон України від 07.07.1992 р. № 2544 –XII– ВР Відомості Верх. Ради України. 1992. № 38.
12. Про державну програму приватизації: Закон України від 18.05.2000. № 1723-III –ВР. Відомості Верх. Ради України. 2000. № 33-34.
13. Про державну програму приватизації майна державних підприємств: Постанова Верх. Ради України від 7 липня 1992 р. № 2545-XII. Відомості Верховної ради України. 1992. № 38.
14. Про національну депозитарну систему та електронний обіг цінних паперів в Україні: Закон України від 10.12.1997 р. № 710/97 – ВР. Відомості Верх. Ради. 1998. № 15.
15. Про третейські суди: Закон України від 05.10.2016 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15>
16. Про господарські товариства: Закон України від 17.06.2018 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
17. Про корпоратизацію підприємств: Указ Президента України від 15.06.1993 р. [Електронний ресурс]. № 210/93. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/210/93>
18. Про затвердження Принципів корпоративного управління: Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.07.2014 № 955. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr955863-14>
19. Abdalqhadr A. Корпоративне управління: короткий огляд основних положень. Вчені записки Університету «КРОК». 2020. (4 (60) С. 106–114. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-60-106-114>.
20. Лозовський О. М., Гудима Н. В. Корпоративне управління як елемент корпоративної культури в діяльності підприємств харчової промисловості. Журнал «Науковий огляд». 2017. № 11. С. 1-11.

21. Бондар Ю. А., Легінькова Н. І. Основні аспекти корпоративного управління підприємством. Інтелект 21. 2018. № 4. С. 40-44.
22. Малюк С. О., Шевченко К. А. Корпоративне управління підприємством як фактор його розвитку. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Випуск 7. С. 410-412.
23. Кодекс корпоративного управління: ключові вимоги та рекомендації. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/kodeks-korporatyvnoho-upravlinnia-kliuchovi-vymohy-irekomendatsii/>
24. Корпоративне управління в системі економічної безпеки: навч. посібник / З. Б. Живко, О. Р. Сватюк, М. І. Копитко; за заг. ред. З. Б. Живко. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 456 с.
25. Царук В. Сутність корпоративного управління: обліковий аспект. Міжнародний науковий журнал. 2018. Випуск 3-4. С. 92-100.
26. Шостак Л., Сосовська О. Проблеми корпоративного управління на вітчизняних підприємствах. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2020. № 2. С. 130-136.
27. Подольчак Н. Ю., Білик О. І., Джурик Ю. А. Дослідження теоретичних аспектів корпоративного управління. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2020. Том 31. № 6. С. 8-12.
28. Jelena Jovanovic, Biljana Grujic. Historical development of corporate governance as the basis for current corporate trends. Journal Ekonomika, Vol. 62, № 1. P. 187–197. URL : <https://pdfs.semanticscholar.org/ae2e/ea977ebd1fccbffa37274f177ccf496dd07.pdf>
29. Сергійчук С.І. Корпоративне управління: навчальний посібник. Миколаїв : НУК, 2016. 228 с. URL : <https://sergiychuk.bplan.com.ua/science/3-04.pdf>
30. Харун О.А. Розвиток корпоративного управління в умовах глобалізації. Східна Європа: Економіка, Бізнес та Управління. 2018. Випуск 6 (17). С. 409–415. URL : <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Harun-O.A.pdf>
31. Васильківський Д. М. Система корпоративного управління промисловими холдингами. Економіка і суспільство. 2018. Випуск 14. С. 292-300.
32. Шиян Н.І. Корпоративне управління: навчальний посібник. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Х.: ХНАУ, 2017. 194 с.

Допоміжна

33. Lopushinska O. V. Theoretical principles of the mechanism of management by enterprise. Proceeding of the International Scientific Conference [«Eastern European studies: economics, education and law»], (June 7-8, 2018, Burgas). Volum 2. Burgas : Publishing House FLAT Ltd-Burgas, 2018. p. 43-46.
34. Лопушинська О., Єланська Ж. Особливості системи управління компанії «Toyota Motor Corporation». Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції [«Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки»], (31 жовтня, 2018 р., м. Полтава). Полтава: ПДАА, 2018. С. 36-38
35. Лопушинська О. В. Теоретичні засади організаційно-економічного механізму управління підприємством. Матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Створення ефективної інфраструктури в умовах інноваційної економіки», (9 червня 2018 р., м. Дніпро). Дніпро: НО «Перспектива». 2018. Ч. 1. С. 78-81.
36. Лопушинська О.В. Сутність і типи розвитку підприємств. Економіка і культура України в світових глобалізаційних процесах: позиціонування і реалії: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 21-22 березня 2018 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2018. С. 278-280.
37. Лопушинська О. В., Яковенко М. В. Сучасні методи управління компанії «ADIDAS AG». Матеріали студентської наукової конференції 27 вересня 2018 року, Полтава. С. 195-196.
38. Лопушинська О. В., Панова Я. Г. Управління трудовим потенціалом бізнес-структур. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (31 жовтня 2019 р.) "Інноваційний розвиток та безпека підприємства в умовах неоіндустріального суспільства". Луцьк, 2019. С. 633-634.
39. Лопушинська О. В., Жуков А. Є. Інновації як складова стратегічного управління для підприємств АПК. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції "Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки", 01 листопада 2019 р. Полтава: РВВ ПДАА, 2019. С.117-119.
40. Борисенко Ю.В., Лопушинська О. В. Значення вербальних та невербальних комунікацій в менеджменті. Матеріали наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, 16-17 квітня 2020 р. Том I. Полтава: РВВ ПДАА, 2020. С.124-125.
41. Лопушинська О. В., Скидан С. В. Використання досвіду провідних ТНК в створенні ефективної системи мотивації персоналу на українських підприємствах. Матеріали наукової конференції. Полтава: ПДАА, 2019. С. 137-139.
42. Лопушинська О. В., Немовленко Т. А., Ярош А. О. Сутнісний аспект та аналіз підходів до визначення спільних підприємств з іноземними інвестиціями. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

«Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки» (1.11.2019, м. Полтава). С. 219-220.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

43. Розділ "Законодавство України" на офіційному сайті Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
44. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
45. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
46. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
47. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmsc.gov.ua>
48. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>
49. Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua>
50. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>
51. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>